

Винятковий алабай

Микола Кульчицький

Зазвичай середньо-азійським вівчаркам дають імена з місцевим колоритом типу Багир, Хан, Ашдат, Хальфа, а цього пса назвали Полатом. Народився він в узбецькому степу на околиці Самарканда від алабайки Фірюзи. Морозною грудневою ніччю, у розпал собачої тічки, господар вивів її з кишлаку і міцно, щоб ледве дихалось, прив'язав груддю до дебелого корчастого карагача. Вночі прийшла вовча зграя, і ватажок зв'язався з бранкою. З виводку хазяїн відокремив самого верткого і кинув вже підросле цуценя в глибоку яму три на три метри, де тримав допоки воно, накачавши задні лапи неймовірною силою, самотужки звідти не вистрибнуло. Увесь той час під дворище ночами приходила вовча зграя і тоскно завивала у тон гірського вітру.

У такій спосіб заводчик вирощував бійців на продаж московським клубам. Але, цей Полат, попри вовчу кров і жорстоке з ним поводження, у жодному разі не проявив потягу до бійки, навпаки, замість типової для своєї породи злостивості виказав незвичайну доброту і несперечливість. Попри загрозливий вигляд він дуже дбайливо ставився до дітей – що хазяйських, що сусідських – слухався їх і на гостей не гавкав.

До Конотопу, пса завезли узбецькі приятелі одного з інженерів заводу "Мотордеталь" у подарунок за передачу їм оригінальних креслень. Новий господар збудував охоронцю просторий вольєр з утепленою будкою, навчив усім командам і щоденно, незалежно від погоди, виводив на прогулянку до найближчого парку. Пес мав біло-рудий окрас з білою "зіркою" на лобі і облямовані чорними тінями брунатні очі, що висвічували вічну собачу зажуру. Він виріс до вісімдесяти сантиметрів у холці, мав рельєфну грудь і велетенські лапи. Зустрічні любувалися могутнім красенем, собаководи наперебій напрошувались на в'язку зі своїми суками, і Полат виправдовував усі їхні сподівання. Але – попри породу, вовчу кров і ситне харчування – охоронець з нього вийшов ніякий. Навіть наздогнавши зухвалого кота, що необережно забрів на його територію, він його не давив, а запрошував бавитись. Уся його хватка полягала у потужному гавканні, яким він відлякував допитливу пацанву і можливих злодіїв. Попри усі спроби пробудити в ньому злостивість він залишався сам собою, тож для перестрахи господар, наклеїв на хвіртці лячне попередження: "Обережно! Злий пес". Єдиний клопіт, який він іноді завдавав господарю, – це раптова втеча з двору.

Одним зимовим ранком Полат скористався необережно відчиненою хвірткою і чкурнув бозна куди по груди засніженою вулицею. Сліди заносилися миттєво, хуртовина засліплювала очі, тож шукати собаку прийшлося навмання. Зрештою, годин через чотири, хазяїн знайшов друга на далекій околиці міста. Він спокійно сидів неподалік автобусної зупинки і вдумливо дивився у бік Батуринського шляху, яким його колись привезли з Києва. Сидів нерухомо – як пам'ятник, як монумент, як сфінкс – жодним чином не реагуючи на людське сновигання і перелякані зойки: "чий собака? Де хазяїн? Заберіть собаку!" Побачивши свого власника з жорстким поводком у руках,

він не став тікати, покірно підставив шию і горділиво затупцював попереду, начебто то саме він вів людину, а не навпаки. Після того прикрого випадку хазяїн, перш ніж розчохнути ворота, пристав передбачливо прикривати собаку у вольєрі, але той, у відповідь на таке "покарання", призвичаївся демонстративно і вільно ховатися за кущем ялівцю та не виходити звідти, допоки машина не виїде і ворота не закриються.

У той злочасний лютневий день пенсіонер прибирав нічний рясний сніг, коли до двору, гуркочуючи залізничкою, підкотився ворожий танк. Командир танку, сержант, висунувся з башти і через паркан гукнув господаря:

— *Открывай ворота, дед! Приказано занять здесь позицию. А не то просто въедем.*

Жестами командир допоміг механіку в'їхати задом, стволом на перехрестя, увійшов у двір і побачив здоровезного патлатого пса, що тигровою ходою сунув йому назустріч.

— *"Убери собаку, дед!"* – напружено вигукнув вояка, і не очікуючи реакції, навскидку дав чергу. Пес було сіпнувся вперед, але впав замертво, не встигнувши заплющити очі.

— *Що ти наробив, придурок!* – вигукнув старий і додав довгий розгалужений матюк російською. Почувши рідну мову, сержант дещо розслабився.

— *"Приказано здесь занять позицию. На всякое сопротивление приказано отвечать огнём. Наутро будем выезжать, я его вывезу и выброшу где-нибудь в кювет по дороге"*, – примирливо пробуркотів він.

— *Дякую за шляхетність,* – відмовився Павло Гнатович, пильно

вдивляючись у сержантову горлянку. Окрім гострого жалю і полохливого гніву він відчував абсолютну свою безпорадність. Уперше він пожалів, що свого часу не став мисливцем і не придбав якоїсь рушниці. Він покликав сусіда, і вони мовчки поховали чотирилапого у дальньому кутку садиби під стару рясно засніжену вишню. За тиждень після інциденту дідок записався у батальйон територіальної оборони і убув воювати під Харків.